

podczas kolejnych zim wynosił na badanym odcinku 61,4 i 33,7%. Wyniki te należą do najwyższych w Wielkopolsce i na Ziemi Lubuskiej (por. Jermaczek i Dolata 1995, Dolata 1998). Czaplak (2002) wskazuje na zależność między średnią temperaturą w okresie grudzień - luty, a liczbą osobników zimujących we Wrocławiu. Podczas omawianych badań nie stwierdzono takiej zależności, zarówno dla średniej temperatury w okresie grudzień - luty, jak i dla średnich miesięcznych i średnich dobowych (współczynnik korelacji Pearsona). Nie wykryto też zależności pomiędzy stopniem zamarznięcia rzeki a liczebnością ptaków (osobników dorosłych i młodych).

LITERATURA

- CZAPULAK A. 1991. *Cygnus olor* (Gmel., 1789) - łąbędź niemy. In: DYRCZ A. et al. Ptaki Śląska. Monografia faunistyczna. Uniwersytet Wrocławski Zakł. Ekol. Ptaków, Wrocław.
- CZAPULAK A. 2002. Zimowanie łąbędzia niemego *Cygnus olor* we Wrocławiu. Ptaki Śląska 14: 155-165.
- DOLATA P. T. 1998. Zimowanie łąbędzia niemego *Cygnus olor* w miastach Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej. In: BARCZAK T., INDYKIEWICZ P. (Eds.) Fauna miast. Wyd. ATR, Bydgoszcz: 179-186.
- JERMACZEK A., DOLATA P. T. 1995. *Cygnus olor* (Gmel., 1789) - łąbędź niemy. In: JERMACZEK A. et al. Ptaki Ziemi Lubuskiej. Monografia faunistyczna. Wyd. Lubuskiego Klubu Przyrodników, Świebodzin: 39-43.
- KUPCZYK M. 2000. *Cygnus olor* (Gmel., 1789) - łąbędź niemy. In: BEDNORZ J. et al. Ptaki Wielkopolski. Monografia faunistyczna. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań: 60-63.

Summary

In winter 1997/98 and 1998/99 was stated maximal 44 and 33 individuals. The proportion of young birds was on average 61,4% and 33,7%. Did not ascertain dependence between averages with temperatures and degree of freezing and with number of birds in each months.

Michał Ciach

ORZESZNICA *MUSCARDINUS AVELLANARIUS* (L.) W POKARMIE PUSTUŁKI *FALCO TINNUNCULUS* L.

Common Dormouse *Muscardinus avellanarius* (L.) in the diet of the Common Kestrel *Falco tinnunculus* L.

W dniu 11.04.1999 koło zbiornika Przeczyce (gm. Mierzęcice, pow. będziński, woj. śląskie, UTM CA 78) zebrano spod zajętego gniazda zrzutki pustułki. Gniazdo zlokalizowane było w zadrzewieniach topolowych na południowym brzegu zbiornika. W otoczeniu gniazda dominowała woda oraz grunty rolne wraz z zakrzewieniami i zadrzewieniami.

Oznaczenia wypreparowanych ofiar dokonano na podstawie klucza Pucka (1984), a ich liczbę określono na podstawie maksymalnej liczby jednego z elementów możliwych do oznaczenia – lewej i prawej gałęzi żuchwy oraz czaszki. Z zebranych wypluwek wypreparowano szczątki 10 ofiar, w tym czterech myszy polnych *Apodemus agrarius*, nornika polnego *Microtus arvalis*, czterech norników oznaczonych w alternatywie nornik polny/nornik bury *M. arvalis/agrestis* oraz orzesznicy *Muscardinus avellanarius*. Szczątki orzesznicy znaleziono w dwóch zrzutkach. W jednej ze zrzutek znajdowała się prawa gałąź żuchwy oraz trzeci, lewy, górny trzonowiec M³, w drugiej natomiast odnaleziono szczątki czaszki z brakującym trzecim trzonowcem oraz lewa gałąź żuchwy.

Pustułka jest gatunkiem polującym głównie na terenach otwartych. W warunkach Europy Środkowej jej podstawowy pokarm stanowią nornikowate: nornik zwyczajny oraz nornik bury. Dodatkowo chwywane są ptaki, gady, owady (Village 1998). Dotychczas orzesznica nie była wykazana jako gatunek wchodzący w skład diety pustułki (Glutz von Boltzheim et al. 1971, Cramp i Simmons 1980).

Orzesznica należąca do rzędu gryzoni (rodziny pilchowatych *Gliridae*) jest związana z terenami zadrzewionymi. Zamieszkuje lasy liściaste i mieszane (Pucek 1984, Macdonald i Barrett 1993). W Polsce jest gatunkiem występującym w południowej i wschodniej części kraju oraz na wybrzeżu Bałtyku. Z terenów Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej znana jest z nielicznych, historycznych już stanowisk (Pucek i Raczynski 1983). Podobnie nieliczna jest w Krainie Gór Świętokrzyskich, gdzie w ostatnich latach stwierdzono ją zaledwie na czterech stanowiskach (M. Gwardjan - in. litt., Kartoteka TBiOP). Tym samym jest to kolejne aktualne stanowisko tego gatunku, zlokalizowane blisko północnej granicy zasięgu.

Pragnę podziękować Damianowi Nowakowi za przekazania wypluwek do analizy.

LITERATURA

- CRAMP S., SIMMONS K. E. L. (Eds.). 1980. The Birds of the Western Palearctic. Vol. 2. Oxford University Press. Oxford.
- GLUTZ VON BOLTZHEIM U. N., BAUER K. M., BEZZEL E. 1971. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 4. *Falconiformes*. Akademische Verlagsgesellschaft, Frankfurt am Main.
- MACDONALD D., BARRETT P. 1993. Collins Field Guide – Mammals of Britain and Europe. Harper Collins Publishers.
- PUCEK Z. (Ed.). 1984. Klucz do oznaczania ssaków Polski. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- PUCEK Z., RACZYŃSKI J. (Eds.). 1983. Atlas rozmieszczenia ssaków w Polsce. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- VILLAGE A. 1998. *Falco tinnunculus* Kestrel. In: BWP Update. The Journal of Birds of the Western Palearctic. Oxford University Press. Vol. 2, 2: 121-136.

Summary

On 11.04.1999 near Przeczyce reservoir (Śląsk District, UTM CA 78) pellets of the Common Kestrel *Falco tinnunculus* were collected from under the occupied nest. From pellets 10 prey units were isolated including Common Dormouse *Muscardinus avellanarius* (L.). This is the first record of this rodent in the diet of the Common Kestrel.